

L'estepa blanca o bordiol blanc (*Cistus albidus*)

És un arbust de la família de les cistàcies. Les fulles són perennes i de color verd grisenc (ja que estan cobertes per pèls blancs), la qual cosa li dóna el nom *albidus* i la diferencia d'altres estepes. Les flors, grosses, són rosades i tenen els pètals lleugerament arrugats. Els fruits són una càpsula ovoide on es troben les llavors. És, potser, l'estepa més estesa als Països Catalans i creix, independentment del tipus de substrat, en zones influïdes per la Mediterrània.



Les seves fulles són simples i quasi sempre oposades. Les flors, generalment grans i vistoses, tenen cinc pètals, aviat caigudes, molt arrugades dintre del botó, i a vegades, inclús en la flor oberta. Les flors de les cistàcies solen produir poc nèctar i són pol·linitzades preferentment per petits coleòpters, encara que també són visitades per mosques i borinots durant el curt espai de temps en què romanen obertes. El fruit és una càpsula que s'obre per 5 valves per alliberar les llavors petites, nombroses i seques, que poden mantenir-se viables durant molts anys al sòl.

L'estepa blanca de flor blanca

Algun exemplar d'estepa blanca pot tenir les flors blanques tot i que no s'ha de confondre ni amb l'estepa borrera ni amb l'estepa negra.



L'estepa borrera (*Cistus salviifolius*)

És un arbust baix de la família cistàcies, propi de les brolles de terra baixa sobre sòl silícic. Es troba preferentment als sòls descarbonatats de les carenes on conviu amb l'estepa blanca i sobre les sorres aportades per rius o rieres a les valls.



L'estepa borrera té fulles amb el pecíol curt i el limbe ovat o el·líptic d'uns 4x2 cm, gruixut, d'un verd intens i amb nerviació secundària reticulada, gravada profundament, que li dóna aspecte rugós. Al maig i juny fa flors d'uns 4 cm de diàmetre, majors que les de l'estepa negra, amb 5 pètals blancs, una mica encavalcats de tan grossos com són, que emmarquen un feix d'estams grocs. Pel seu tacte aspre s'havia utilitzat per a eliminar la borra de la roba de llana, d'on li ve el nom. A Grècia es feia servir per fer infusions com a substitut del te.

L'estepa crespa (*Cistus crispus*)

És una estepa baixa de flors de 3-4 cm rosades i fulles d'aspecte rugós i ondulades al marge. Es troba molt puntualment en terrenys silícis amb brolles esclarissades. Presenta unes flors purpúries, agrupant-se aquestes en inflorescències denses curtament pedunculades. Tenen els pètals de color roig intens amb el marge cresp. La podem trobar al voltant dels boscos del llac petit.



L'estepa negra (*Cistus monspeliensis*)

És un arbust de la família cistàcies, de fins un metre i mig d'alçada, que s'identifica per les fulles gairebé sèssils, linear-lanceolades de menys d'1 cm d'amplada, amb nervis paral·lels, oloroses i de color verd fosc. D'aquest to general fosc prové el nom d'estepa negra. Entrada la



primavera, l'estepa negra fa flors radiades amb l'estampa típica de les estepes, d'uns 2-3 cm de diàmetre, menors que les de l'estepa borrera. Tenen 5 sèpals, 5 pètals blancs sovint lleugerament escotats i amb una ungla groga, nombrosos estams grocs en feixos i un pistil al centre.

L'estepa negra és un arbust de les brolles litorals sobre sòl silícic i es localitza a punts esparsos de la part sud, sobretot a les carenes amb sòl descarbonatat de la serra de l'Obac, junt amb l'estepa blanca dominant i l'estepa borrera. S'utilitza en perfumeria coma fixador i es cultiva com a planta ornamental. El seu nom "monspeliensis" fa referència a que creix a la regió de Montpelier, al sud de França.

L'esteperola o romaní mascle (*Cistus clusii*)

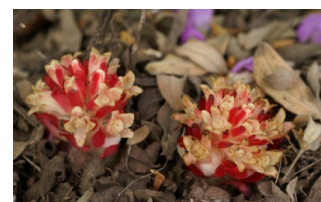
És una mata de les brolles sobre sòl calcari que, en estat vegetatiu, fàcilment es podria confondre amb l'omnipresent romaní. Les seves fulles són linears i revolutes, oposades, morfològicament semblants a les del romaní però d'olor resinosa, poc agradable. En canvi les flors i els fruits són ben diferents. Les flors, molt aparents i de simetria radiada, neixen suportades per peduncles llargs, agrupades al capdamunt de les tiges. Consten de 3 sèpals, 5 pètals blancs d'aproximadament 1 cm cadascun i nombrosos estams grocs. El fruit és una càpsula que es manté seca i mig oberta, alliberant les nombroses llavors petites durant mesos.



L'esteperola, a diferència de la majoria de les estepes prefereix els sòls calcaris. Tolera bé la sequedat i la calor.

El frare d'estepa o margalida (*Cytinus hypocistis* ssp.*kermesinus* [= *C. ruber*])

És una planta paràsita ben estranya. A la primavera, als peus de les estepes blanques, surt a la superfície una mena de tija molt curta i carnosa, com un bolet o a un borró cobert d'esquames d'un roig escarlata que, a l'obrir-se, mostraran les flors de pètals blancs. Aquest brot vermell ran de terra amb les flors és tot el que es veu. Si seguíssim el brot subterràniament, veuríem que està implantat damunt de l'arrel d'una estepa, a la qual parasita.



El frare d'estepa és l'únic representant a Europa de la família rafflesiàcies, constituïda tota ella per plantes estrictament paràsites i de distribució majoritàriament tropical. Les rafflesiàcies fan teixits que penetren a l'interior de la planta hoste, com si es tractés de les hifes d'un fong paràsit. Una rafflesiàcia de les selves de Sumatra i Borneo, *Rafflesia arnoldii*, ostenta el rècord mundial de mida floral amb la seva descomunal flor única de fins a un metre de diàmetre.

L'estepa ladanífera (*Cistus ladanifer*) (Jara)

És nativa de la zona occidental de la regió mediterrània i s'estén a les brolles àrides des del sud de França fins a Portugal així com al nord-oest d'Àfrica; és força abundant a les parts silíciques del sud de la península Ibèrica, si bé es pot considerar força rara al conjunt dels Països Catalans.



És un arbust que pot arribar fins a 1-2.5 m d'alçada. Les fulles, com les de la resta d'estepes, són perennes, sèssils o amb el pecíol molt curt, soldades a la base, lanceolades, amb el marge una mica revolut, de 3 a 10 cm de longitud i 1-2 cm d'amplada, amb l'anvers glabre de color verd fosc i el revers més pàl·lid, recobert amb pèls i amb un nervi central conspicu. Les flors són molt grans i vistoses, solitàries i terminals, amb un diàmetre entre 5-10 cm. Tenen 5 pètals blancs amb l'ungla de color porpra. Els pètals embolcallen els pistils i els estams, de color groc.

Aquesta estepa es caracteritza per que produeix una resina molt aromàtica anomenada làdan que té aplicacions en medicina natural i també s'utilitza a la indústria del perfum. Cal indicar que hi ha varietats de Jara Rosa, tot i que al Parc Natural no se'n troba.

